

GAUTENGSE DEPARTEMENT VAN ONDERWYS

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

AFRIKAANS ADDISIONELE TAAL HG
(Tweede Vraestel: Prosa en Poësie)

AFDELING A**NOVELLE: KRINGE IN 'N BOS – Dalene Matthee****VRAAG 1**

- 1.1 Hy was nuuskierig.
Hy wou sien of die gal in die koppie sit. (2)
- 1.2 Hy voel die grootmense glo 'n lieg / leuen / hulle het vir hom gelieg. (1)
- 1.3 'n Olifant (1)
- 1.4 Die grootvoete sal jou hoor en jou kom trap. (1)
[5]

EN

- 1.5 Dat hulle hom weer eens van iets beskuldig. (1)
- 1.6 Dat hy vir Arend Botha se dood verantwoordelik is. (1)
[2]

EN

- 1.7 Meubelmaker (1)
- 1.8 Om hom te leer om meubels te maak (1)
- 1.9 Amper twee jaar (1)
[3]

EN

- 1.10 B – gesien het hoe sy pa deur MacDonald verneder is (1)
- 1.11 A – dom (1)
- 1.12 As jy baie geld het en boonop Engels is (2)
- 1.13 B – hy gehoor het dat Arend dood is (1)
- 1.14 A – haar pa haar gestraf het (1)
- 1.15 C – omdat hy nie so verflenterd soos sy familie was nie (1)
- 1.16 B – van Maska te hoor hoe slim 'n olifant is (1)

- 1.17 Hy sê dat Saul Oupoot se mens-broer is en dat Oupoot Saul se dier-broer is. (2)
[10]

EN

- 1.18 Saul Barnard (2)
Freek Terblans / Jozef
- 1.19 Vir sy tande / ivoor (1)
- 1.20 Stopforth (1)
- 1.21 Dat die Bos sal treur oor die dood van die koningsolifant. (1)
- 1.22 Dat Saul en Kate nou weer vir goed bymekaar is. (2)
Dat Saul nou (met Kate se hulp) permanent in Knysna gaan bly.
- 1.23 Dat Oupoot dood is. (2)
Op dié stadium is hy nog van plan om Knysna te verlaat / om Engeland toe te gaan per skip.
- 1.24 Oom Martiens Botha (1)
[10]

EN

- 1.25 A – gesien het dat Oupoot gewond was (1)
- 1.26 B – 27 jaar (1)
- 1.27 D – Caroline MacDonald (1)
- 1.28 A – moes Kate eers weer sien (1)
- 1.29 D – Jozef hom weggejaag het omdat hy met Saul kontak het (1)
- 1.30 A – het die mense hom geïgnoreer (1)
- 1.31 D – het die bosome oorreed om goud te soek (1)
- 1.32 B – 'n upright op hom geval het (1)
- 1.33 D – Hy woon op Diepwalle tussen die houtkappers (1)
- 1.34 B – hom wou sê om van haar te vergeet (1)
- 1.35.1 veertig tree (1)
1.35.2 in 'n sirkel te loop (1)
1.35.3 David Copperfield (1)
1.35.4 riffelferweel (1)
1.35.5 die flenters van 'n man se baadjie (1)
[15]
- 1.36.1 K – Saul wil self sien waar die bloubokkie se gal sit (1)
1.36.2 L – Masels, kinkhoës, waterpokke (1)
1.36.3 M – Iemand is nie wel nie (1)

1.36.4	B – Die engels kom haal iemand	(1)
1.36.5	J – Oupa en Ouma Steyn woon daar	(1)
1.36.6	I – Die plegtige grootsheid van die leier-olifant	(1)
1.36.7	C – Vertel almal in die Bos dat daar gevaar is	(1)
1.36.8	F – Oupoot rig baie skade aan in die Bos	(1)
1.36.9	G – Jy staan so-te-sê in twee bome gelyk	(1)
1.36.10	D – Kwartdag word koffie hieruit gedrink	(1)
		[10]
1.37.1	Hy soek goud / was goud uit	(1)
1.37.2	Patterson	(1)
1.38	'n Olifant se trompetter namaak om delwers uit die Bos te jaag / af te skrik	(1)
1.39	Hy sê hulle is houtkappers en nie goudgrawers nie	(1)
1.40	Hulle gooi die storie in die Bos dat die houtkapper, of een van sy span wat byl neerlê om goud te soek, se houtliksens afgeneem sal word	(1)
		[5]

VANAF VRAAG 1.18 – 1.40 = 40÷2=**[20]**

TOTAAL VIR AFDELING A: [40]

EN / OF

**AFDELING B
POËSIE**

**VRAAG 2
BEGRAFNIS VAN 'N OUMA – Lina Spies**

2.1	vandag	(1)
2.2	Sy was haar naamgenoot.	(1)
2.3	Mense of familie wat die ouma onthou het / nie vergeet het nie / 'n bekende	(1)
2.4	Sy het ophou skryf	(1)
2.5	min / klein skaar	(1)
2.6	Omdat sy / die kleinkind nie al die ouma se stories geglo het nie.	(1)
2.7.1	B	
2.7.2	D	
2.7.3	C	
2.7.4	A	(4)
2.8	Op die plaas in die Noord – Vrystaat	(1)
2.9	agterkleinkind	(1)

- 2.10 Nee: Sy was slegs die eerste naamgenoot. Daar kan nog meer wees wat die naam gekry het. (2)
- 2.11 Die ouma was 'n vrou: die naamgenoot moet dus 'n dogter gewees het. Sy het ouma se naam gekry / Lina Spies. (1)
[15]

EN

HANSIE EN GRIETJIE

- 2.12 Dis die plek waar die kinders ongelukkig is / hulle wil nie daar wees nie / hulle huil (1)
- 2.13 A – Sonder warmte en liefde beteken die lewe niks (1)
- 2.14 stiefmammies (2)
stiefpappies
- 2.15 -tjies > verwys na die weerloosheid / wek simpatie / jy voel vir hulle jammer (1)
-s > baie ander kinders in die wêreld leef in dieselfde omstandighede Beide (1)
ouers werk > universeel
- 2.16 hok (2)
tralies
- 2.17 bo-oor die tralies geklim / weggeloop (1)
- 2.18 Reëls 1-4: Daar was eendag
Reëls 5-7: Die volgende môre
Reëls 8-16: na vyf(na werk)
Reëls 17-21: eennag (4)
- 2.19 Moet hulle soet gaan slaap (1)
- 2.20 “fyn en flenters geval” (1)
[15]

VANAF VRAAG 2.1 – 2.20 = 30÷3=[10]

EN

VRAAG 3

EK IS OEK IMPORTANT – Peter Snyders

- 3.1 Die straatveër / skoonmaker / ek (1)
- 3.2 Die rykmense / geldgatte (1)
- 3.3 koeldrank EN wyn/cool drinks/staain (2)
- 3.4 In gangetjies / stegie (1)
- 3.5 A – Nie een van hulle nie (1)

- 3.6 gespendit een woord (1)
- 3.7 confetti (1)
- 3.8 Hy maak die plek weer skoon / Hy tel al die vullis op. (1)
[9]

EN

VRAAG 4

SPROKIE VIR 'N STADSKIND EN "LAST GRAVE AT DIMBAZA"

- 4.1 Stof, roet, rook (enige twee) (1)
- 4.2 Die neonboog (1)
- 4.3 'n Skatkis (1)
- 4.4 'n Reënboog kan nie in 'n stad in die aand gesien word nie / daar is te veel besoedeling / daar brand te veel neonligte in die stad (enige een) (1)
- 4.5 Dit bestaan uit beton (1)
- 4.6 Onwaar. Soek tienduisend ure / elke nag / aanhou stap (2)
- 4.7.1 einde van die neonboog (1)
- 4.7.2 die stad (1)
- 4.8
- Geluk
 - Vreugde
 - die land van blou saffiere
 - 'n brokkie son
- (enige drie) (3)
[12]
- 4.9 Op 'n winternag (1)
- 4.10 vroue wat met die geboorte kom help het / die ander kinders (boeties) (1)
- 4.11 oplaas (1)
- 4.12 met briewe / aan mekaar geskryf (1)
- 4.13 om te vertel dat die kind gebore is om geld te vra / sê die mielies is klaar (enige twee) (2)
- 4.14 Dat hy Beauty Douglas liefhet (1)
- 4.15 Hy droom van sy meisiekind / hy dink aan haar. (1)
- 4.16 Beauty Douglas is dood. (1)
[9]

TOTAAL VIR AFDELING B: [40]

EN / OF

**AFDELING C
KORTVERHALE**

**VRAAG 5
'N MAN KOM TUIS**

5.1	D – die verteller sorteer dinge rustig uit.	(1)
5.2	C – het net een keer getrou.	(1)
5.3	Waar. Hy sê daar is baie voordele / Hy sien die wêreld / hy ken die wêreld / Vrede in sy hart.	(2)
5.4	In 'n motorongeluk dood	(1)
5.5	Hy was bly hy gaan vroeg by die huis kom. / opgewonde	(1)
5.6	Hy en sy familie sou nie die welkoming geniet nie. / Die tuiskoms sou nie so lekker wees nie.	(1)
5.7	A – Gouws het baie los pakkies gehad.	(1)
5.8	Net 'n maand	(1)
5.9	Die hond	(1)
5.10	met 'n hond en vyf kinders by die hek en 'n vrou op die stoep	(2)
5.11	<ul style="list-style-type: none"> ● lemoene ● brood 	(2)
5.12	'n duisend / 1 000 km.	(1)
		[15]
5.13.1	Rooikoos Willemse	(1)
5.13.2	Vis (Pieterse)	(1)
5.13.3	Salmon (Steenkamp)	(1)
5.14.1	Rugby	(1)
5.14.2	Atletiek	(1)
5.15.1	Gelykop / niemand het gewen nie	(1)
5.15.2	Gelykop / niemand het gewen nie	(1)
5.16.1	Barrydale	(1)
5.16.2	Rooikoos se tuisdorp / verteller se dorp / tussen die Swartberge (en die see)	(1)
5.16.3	Blinkklip	(1)
5.16.4	Noordburg	(1)
5.17.1	verantwoordelik / goeie leier	(1)
5.17.2	bergklim	(1)
5.17.3	Stellenbosch / universiteit /	(1)
5.17.4	Jaco	(1)

- 5.17.5 Hou hande vas / Jaco trek Christien nader / sy doen takies vir hom /
Jacoskryf vir Tonie en nooi haar uit om saam te gaan / Trek haar nader /
Pak sy rugsak / saam gaan water haal (1)
- 5.18.1 Hy wou nie eet nie / op en af gestap in die hok / homself beseer / die draad
gepik al geniepsiger, agressief, met sy vlerke teen die draad geklap (1)
- 5.18.2 hok gemaak / kos gegee / salf aan hom gesmeer / hom probeer paai / druk
teen sy wang (enige twee) (2)
- 5.18.3 Die verteller / sy broer (1)
- 5.18.4 As die kraai kon besluit sou hy homself losgelaat het
Kry vir jou 'n papegaai (2)
- 5.19.1 Rusoord ouetehuis / Tehuis vir bejaardes / Aftree-oord (1)
- 5.19.2 sewentigs / vlak in die sewentig (1)
- 5.19.3 Een van die oudste inwoners het gesterf en toe oor die dood gepraat / wou
uitvind of daar lewe na die dood is / iets na die dood / daar 'n ewige lewe is
(enige een) (1)
- [25]**

VANAF VRAAG 5.1 – 5.19.3 = 40÷2=[20]

EN

**VRAAG 6
ALGEMENE VRAAG**

- 6.1 G – Sy het koekies aangedra
- 6.2 E – Sy is Jakob se eerste vrou
- 6.3 J – 'n Snaakse man was hy ...
- 6.4 B – Hy ruk die Blue Shark uit sy hand ...
- 6.5 I – Sy een vlerk het in die storm seergekry ...
- 6.6 C – Hy het dadelik Sanddrif toe gebel.
- 6.7 D – Het baie van Gouws se positiewe houding gehou.
- 6.8 F – As jy dood is, is jy dood.
- 6.9 H – Heelpad gesels my passasier
- 6.10 A – Drop jou ditsemse ... (10)
- 6.11 C – Was gelukkig in die hok. (1)
- 6.12 Waar. Die Barrydalers het sy baard afgeskeer en sy hare swart gekleur /
Geen baard, swart hare, skoon gesig. (2)
- 6.13 Hy het sy hakskeen (met die bottelstuk) gesny. (1)

6.14	Salf	(1)
6.15	Vossie	(1)
6.16	In 'n tent	(1)
6.17.1	son	
6.17.2	lawaai / geraas	
6.17.3	stof	(3)
		[20]

TOTAAL VIR AFDELING C: [40]

EN / OF

AFDELING D

NOVELLE: GOOI HOM IN DIE SLOOT – Roelf van Rensburg

VRAAG 7

7.1.1	Afrikaans-onderwyser / onderwyser	(1)
7.1.2	Hoof	(1)
7.2.1	Monica	(1)
7.2.2	Bertha	(1)
7.3.1	Vise-hoof in die toekoms	(1)
7.3.2	Kringinspekteur	(1)
7.4.1	Onwaar. Wessel Lategan het by Kroondal gematrikuleer en is 'n onderwyser. / of Philip Uys het nie hier gematrikuleer nie, maar hy is die hoof.	(2)
7.4.2	Waar. Hy het in 'n kafee gewerk / sy ouers was nie ryk nie.	(2)
7.5.1	Mnr. Uys se pa het gedrink en sy ma aangerand.	(1)
7.5.2	Hy het slegs een dag gewerk.	(1)
7.5.3	Hy het dit net so op die vloer laat lê / op dit gespoeg en gelos.	(1)
7.5.4	Oud-kollega en skoolmaat	(1)
7.5.5	Sy weier om na Doringspruit / Walmansthal te trek in die begin, maar later is sy tevrede om te trek.	(1)
7.5.6	Braam Welthagen	(1)
7.5.7	Onderwyser	(1)
7.5.8	Braam se pa	(1)
7.5.9	Mnr. Uys is ouer as hy. / Wessel is jonger as mnr. Uys.	(1)
7.5.10	Mnr. Uys het 'n maagsweer.	(1)
		[20]

EN

ALGEMENE VRAAG

7.6.1	C – Sy pa het 'n goeie voorbeeld vir hom gestel.	(1)
7.6.2	B – Paul was nie vyandig teenoor Philip Uys nie.	(1)
7.6.3	C – Sy is saam met Braam gevang vir dagga.	(1)
7.6.4	A – Sy vriendin is Rita Meyer.	(1)
7.6.5	C – Haar man sal eerder 'n afspraak met die hoof kanselleer ...	(1)
7.6.6	D – Sy pa is 'n bekende sielkundige.	(1)
7.6.7	D – Haar ouers was ook baie arm.	(1)
7.6.8	A – Hy het 'n seun in Kroondal Hoërskool.	(1)
7.6.9	A – Haar ouers is nie geskei nie.	(1)
7.6.10	B – Louis	(1)
7.7	veertien	(1)
7.8	geld vir twee kersgeskenke	(1)
7.9	Onwaar. Sy het in hom geglo / geglo hy was onskuldig	(2)
7.10	Casper en Braam	(2)
7.11.1	Monica Lategan / Wessel se vrou	(1)
7.11.2	Mnr. Uys / Philip Uys	(1)
7.11.3	Tom Hefer / Casper se pa	(1)
7.11.4	Madeline Mostert	(1)

VRAAG VANAF 7.1 – 7.11.4 = 20÷2=[10]

EN**BESOEKE AAN DIE HOOF SE KANTOOR**

7.12.1	Bertrand het hom kantoor toe geneem, omdat hy van diefstal verdink was.	(1)
7.12.2	Bertrand Swart	(1)
7.12.3	Mnr. Lategan / Wessel	(1)
7.12.4	Vuisgeveg tussen hom en Bertrand Swart	(1)
7.12.5	Bertrand Swart	(1)
7.12.6	Die hoofseun / Marius Schneider	(1)
7.13.1	Vuisgeveg tussen Louis en Braam Welthagen	(1)
7.13.2	Braam Welthagen	(1)
7.14	Onwaar. Braam het hom laat wen.	(2)
7.15.1	Oor daggarokery van kinders	(1)
7.15.2	Het hom uit sy kantoor gejaag / wou nie na hom luister nie	(1)

7.16.1	Die daggarokery	(1)
7.16.2	Hy het mnr. Lategan die waarheid gaan vertel / die pakkie sigarette van Braam vir Wessel gegee	(1)
7.16.3	Wessel Lategan	(1)
7.16.4	Nora Mostert (Madeline se ma) en Melt Welthagen (Braam se pa)	(2)
7.16.5	Onwaar. Braam is na 'n privaatskool	(2)
7.17	Hy het 'n nuwe rekord op die atletiekveld gebreek / die vyftienhonderdmeter vir seuns onder sestien gewen	(1)
		[20]

VRAAG VANAF 7.12.1 – 7.17 = 20÷2=[10]

TOTAAL VIR AFDELING D: [40]

TOTAAL: 80